

The Mediating Role of Psychological Capital Among Upper Secondary Students in Relation to Entrepreneurial Intention and Job Self-Efficacy

1. Akram Maarefvand¹: Counseling Department, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Abdollah Shafiabady^{2*}: Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabatabaei University, Tehran, Iran

3. Kianoush Zahrakar³: Counseling Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University, Tehran, Iran

*Corresponding Author's Email Address: shafiabady@atu.ac.ir

Received: date: 03 November 2024

Revised: date: 05 December 2024

Accepted: date: 18 December 2024

Published: date: 08 January 2025

Copyright: © 2025 by the authors.

Published under the terms and

conditions of Creative Commons

Attribution-NonCommercial 4.0

International (CC BY-NC 4.0) License.

Abstract:

Objective: The present study aimed to examine the mediating role of psychological capital among upper secondary students in the relationship between entrepreneurial intention and job self-efficacy. This applied research employed a quantitative approach and utilized a descriptive-analytical design with a correlational methodology.

Methods and Materials: The statistical population comprised all upper secondary students in Qom city during the 2023–2024 academic year. A sample of 500 respondents was selected using multistage cluster random sampling, based on the minimum sample size calculation for structural equation modeling. Data collection instruments included the Psychological Capital Questionnaire developed by Luthans and Avolio (2007), the Entrepreneurial Intention Questionnaire by Liñán and Chen (2009), and the Job Self-Efficacy Scale by Riggs and Knight (1994). To assess validity, content validity (Lawshe's method) and construct validity—including convergent validity ($AVE > 0.5$) and discriminant validity ($MSV < AVE$, $ASV < AVE$, $HTMT < 0.85$)—were evaluated. Internal consistency reliability was determined using Cronbach's alpha, composite reliability (CR), and McDonald's omega (ω), with all coefficients exceeding 0.7, indicating satisfactory validity and reliability of the research instruments. Structural equation modeling was conducted to analyze the data.

Findings: The findings revealed that job self-efficacy had a significant direct effect on entrepreneurial intention ($\beta = 0.87$, $p < .001$). Additionally, psychological capital was found to have a significant mediating effect in the relationship between job self-efficacy and entrepreneurial intention ($\beta = 0.58$, $p < .001$). The proposed model demonstrated a good fit ($RMSEA = 0.05$, $SRMR = 0.06$, $p > .05$), explaining 88% of the variance in entrepreneurial intention.

Conclusion: In conclusion, the results indicated that entrepreneurial intention can be predicted based on job self-efficacy, with psychological capital serving as a mediating variable among upper secondary students. The proposed model exhibited an appropriate fit. These findings underscore the importance of fostering self-efficacy skills within educational and counseling programs for upper secondary students. Given the positive implications of these results, it is recommended that policymakers and educators place special emphasis on developing and enhancing students' psychological capital to promote entrepreneurial growth in future generations.

Keywords: Entrepreneurial Intention; Job Self-Efficacy; Psychological Capital.

How to Cite: Maarefvand, A., Shafiabady, A., & Zahrakar, K. (2024). The Mediating Role of Psychological Capital Among Upper Secondary Students in Relation to Entrepreneurial Intention and Job Self-Efficacy. *Quarterly of Experimental and Cognitive Psychology*, 1(4), 18-36.

نقش میانجی سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان متوسطه دوم در رابطه با قصد کارآفرینی و خودکارآمدی شغلی

۱. اکرم معارف وند^{ID}؛ گروه مشاوره، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. عبدالله شفیع‌آبادی^{ID}؛ گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۳. کیانوش زهراکار^{ID}؛ گروه مشاوره، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: shafiabady@atu.ac.ir

چکیده

هدف: هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش میانجی سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان متوسطه دوم در رابطه با قصد کارآفرینی و خودکارآمدی شغلی بود.

مواد و روش‌ها: پژوهش به لحاظ نوع هدف، کاربردی؛ به لحاظ نوع داده، کمی؛ به لحاظ نوع طراحی (ماهیت)، توصیفی تحلیلی با رویکرد همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر قم در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بودند که ۵۰۰ پاسخ‌دهنده با استفاده از محاسبه حداقل حجم نمونه درمذلسازی معادلات ساختاری و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای به‌عنوان حجم نمونه انتخاب شدند. به‌منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد سرمایه روان‌شناختی لوتانز و اولیو (۲۰۰۷)، قصد کارآفرینی لیان و چن (۲۰۰۹) و خودکارآمدی شغلی ریگز و نایت (۱۹۹۴) استفاده شد. به‌منظور محاسبه روایی از روایی محتوایی (فرم‌های لاوشه) و سازه شامل روایی همگرا ($AVE < 0.5$) و روایی واگرا ($MSV < AVE$, $ASV < AVE$, $HTMT < 0.85$) و همین‌طور برای محاسبه پایایی داخلی شامل ضرایب آلفای کرونباخ، ترکیبی و اومگای مک‌دونالد استفاده شد (α , CR , $\omega > 0.7$) که با توجه به یافته‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش از روایی و پایایی لازم برخوردار بود. معادلات ساختاری تحلیل شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان داد که اثرات مستقیم خودکارآمدی شغلی ($\beta = 0.87$) و $\beta = 0.01$ (sig) بر روی قصد کارآفرینی معنادار است. همچنین نتایج نشان داد که سرمایه روان‌شناختی در رابطه بین خودکارآمدی شغلی ($\beta = 0.58$) و $\beta = 0.01$ (sig) با قصد کارآفرینی نقش میانجی و معنادار دارد. همچنین مدل پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار بود ($SRMR = 0.06$, $RMSEA = 0.05$ و $p < 0.05$) و ۸۸ درصد از واریانس قصد کارآفرینی تبیین می‌شود.

نتیجه‌گیری: درنهایت یافته‌ها نشان داد قصد کارآفرینی بر اساس خودکارآمدی شغلی با نقش میانجی سرمایه روان‌شناختی دانش‌آموزان متوسطه دوم قابلیت پیش‌بینی دارد و مدل ارائه شده از برازش مناسبی برخوردار است. این یافته‌ها اهمیت پرورش مهارت‌های خودکارآمدی را در برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای برای دانش‌آموزان متوسطه دوم روشن می‌سازد. با توجه به پیامدهای مثبت این نتایج، پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران و مربیان در زمینه‌های آموزشی به توسعه و تقویت سرمایه‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان توجه ویژه‌ای داشته باشند تا به رشد و توسعه کارآفرینی در نسل آینده کمک کنند.

کلیدواژگان: قصد کارآفرینی، خودکارآمدی شغلی، سرمایه روان‌شناختی.

نحوه استناددهی: معارف وند، اکرم، شفیع‌آبادی، عبدالله، و زهراکار، کیانوش. (۱۴۰۳). نقش میانجی سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان متوسطه دوم در رابطه با قصد کارآفرینی و خودکارآمدی شغلی. فصلنامه روانشناسی تجربی و شناختی، ۴(۱)، ۳۶-۱۸.

تاریخ دریافت: ۱۶ آبان ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری: ۱۵ آذر ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۲۸ آذر ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۱۹ دی ۱۴۰۳

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۲ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

Extended Abstract

Introduction

Adolescence represents a formative period during which individuals begin to consider their professional futures and explore different career paths. Entrepreneurial intention, understood as an individual's drive and motivation to engage in entrepreneurial activities, plays a vital role in shaping these trajectories. It is increasingly important in today's shifting economic landscape for youth to explore entrepreneurship not merely as an alternative to traditional employment but as a proactive career choice (Overwien et al., 2024). This trend is particularly relevant in societies facing economic transformations, where young people seek autonomy, innovation, and social change through entrepreneurial action (Dragin et al., 2022; Elnadi & Gheith, 2023). Entrepreneurial intention encapsulates the cognitive orientations—such as desires, hopes, and aspirations—that predispose individuals to initiate entrepreneurial behavior (Abdelfattah et al., 2022; Jena, 2020; Moraes et al., 2021).

One major psychological factor contributing to entrepreneurial intention is job self-efficacy—the belief in one's own capability to succeed in occupational tasks. This belief empowers adolescents to take initiative and manage challenges involved in launching and sustaining business ventures (Duong et al., 2024; Ferreira-Neto et al., 2023; Yousaf et al., 2021). Research suggests that job self-efficacy not only directly influences entrepreneurial pursuits but also acts through various mediating psychological constructs. For instance, Wu et al. (2022) emphasized the mediating effect of entrepreneurial self-efficacy in the relationship between entrepreneurship education and entrepreneurial intention, further influenced by prior competitive experiences (Wu et al., 2022).

Among these mediating constructs, psychological capital has gained attention for its significant role in fostering entrepreneurial behaviors. Composed of hope, optimism, resilience, and self-efficacy, psychological capital is a malleable and developmental asset (Al Issa, 2022; Darbani &

Parsakia, 2023; Khayru et al., 2022; Saadati & Parsakia, 2023). Chevalier et al. (2022) found that psychological capital indirectly enhanced entrepreneurial intention through improved learning from educational programs and a reduction in negative emotions (Chevalier et al., 2022). Therefore, both theoretical models and empirical evidence suggest a possible mediating role of psychological capital in the relationship between job self-efficacy and entrepreneurial intention among adolescents. However, despite growing interest, studies exploring this model in upper secondary students remain limited. The current study addresses this gap by investigating the extent to which psychological capital mediates the effect of job self-efficacy on entrepreneurial intention among high school students in Iran.

Methods and Materials

This study employed a descriptive-analytical design within the framework of structural equation modeling. The population comprised all upper secondary students in Qom during the 2023–2024 academic year. Using multistage cluster random sampling, a total of 500 participants were selected, ensuring an adequate sample size for confirmatory factor analysis.

Three standardized instruments were utilized. The Psychological Capital Questionnaire by Luthans and Avolio (2007) measured hope, optimism, resilience, and self-efficacy. The Entrepreneurial Intention Questionnaire by Liñán and Chen (2009) assessed four dimensions: personal attitude, subjective norm, perceived behavioral control, and entrepreneurial intention. Job self-efficacy was measured using the Riggs and Knight (1994) scale, which evaluates individual efficacy beliefs and outcome expectations at both personal and collective levels.

Descriptive statistics, skewness and kurtosis indices, and Pearson correlation were used to assess normality and variable relationships. Confirmatory factor analysis and structural equation modeling were conducted using SPSS and AMOS version 29.

Findings

In terms of demographic data, 55% of the participants were female and 45% were male. The sample included students from various academic disciplines, with the highest proportion (27%) from natural sciences. Grade 11 students formed the largest subgroup (41%). Parental education levels varied, with 39% holding a bachelor's degree.

Descriptive statistics confirmed the normal distribution of research variables. Skewness and kurtosis values for all variables fell within acceptable ranges (-2 to $+2$), and Mardia's coefficient confirmed multivariate normality. No multicollinearity issues were detected, as VIF values were below 10 and tolerance values exceeded 0.1. Durbin-Watson statistics confirmed independence of errors.

Correlation analysis revealed significant positive relationships between job self-efficacy and entrepreneurial intention ($r = 0.57, p < .01$), and between psychological capital and entrepreneurial intention ($r = 0.58, p < .01$). Job self-efficacy was also strongly correlated with psychological capital ($r = 0.67, p < .01$).

Model fit indices demonstrated that the proposed model met all fit criteria: RMSEA = 0.05, SRMR = 0.06, CFI = 0.91, TLI = 0.96, and GFI = 0.92, among others. The model explained 88% of the variance in entrepreneurial intention.

Direct effect analysis showed that job self-efficacy had a significant positive effect on entrepreneurial intention ($\beta = 0.87, p < .001$), and psychological capital also significantly predicted entrepreneurial intention ($\beta = 0.78, p < .001$). Furthermore, job self-efficacy significantly predicted psychological capital ($\beta = 0.80, p < .001$).

Bootstrap analysis using 2000 resamples confirmed a significant indirect effect of job self-efficacy on entrepreneurial intention via psychological capital ($\beta = 0.58, 95\% \text{ CI: } 0.42 \text{ to } 0.32, p < .001$). The absence of zero within the confidence interval confirmed the mediating role of psychological capital.

Discussion and Conclusion

The results of this study confirm that job self-efficacy is a powerful predictor of entrepreneurial intention among upper secondary students. This finding aligns with the

broader theoretical framework that positions self-efficacy as central to entrepreneurial behavior. Students who believe in their ability to perform job-related tasks are more likely to exhibit the confidence, motivation, and risk tolerance necessary for entrepreneurial activity. Moreover, this belief enhances their ability to formulate business goals, solve problems, and persevere in the face of challenges, all of which are essential entrepreneurial competencies.

The study also identified psychological capital as a significant direct predictor of entrepreneurial intention. Students with high levels of psychological capital—characterized by hope, optimism, resilience, and self-efficacy—demonstrate a stronger orientation toward entrepreneurial action. These students are more capable of envisioning future success, overcoming failure, and maintaining motivation in the face of uncertainty, all of which contribute to a stronger entrepreneurial mindset.

Importantly, psychological capital was found to mediate the relationship between job self-efficacy and entrepreneurial intention. This finding underscores the mechanism through which self-efficacy influences entrepreneurship: by reinforcing psychological resources that buffer against stress and enhance adaptive functioning. Students with higher self-efficacy tend to cultivate greater psychological capital, which in turn fuels their entrepreneurial aspirations.

These findings have several practical implications. Educators and policymakers should consider integrating strategies to enhance psychological capital and job self-efficacy into the high school curriculum. Workshops, mentoring programs, and experiential learning opportunities could be tailored to build hope, resilience, and confidence in students, thereby nurturing future entrepreneurs. Career counseling services should also focus on identifying and strengthening students' belief in their capabilities, using evidence-based interventions that promote both individual and collective efficacy.

While this study makes a valuable contribution to the literature, it is not without limitations. The reliance on self-

report questionnaires may introduce bias, and the cross-sectional design prevents causal inferences. Future research could benefit from longitudinal studies that track changes in psychological capital and entrepreneurial outcomes over time. Additionally, qualitative studies could explore the contextual and cultural factors that shape self-efficacy and psychological resources among students in different regions.

In conclusion, this study demonstrates the vital role of psychological capital as a mediator in the relationship

between job self-efficacy and entrepreneurial intention. Strengthening these psychological constructs in educational settings can foster a more entrepreneurial generation, better equipped to innovate, adapt, and thrive in an uncertain global economy. Investing in students' psychological development is not only a personal benefit for them but also a strategic priority for sustainable economic development.

تحقق ایده‌های خود باشند (Duong et al., 2024). این باور به توانایی‌های فرد در انجام وظایف شغلی، نه تنها آن‌ها را در مواجهه با چالش‌ها و موانع یاری می‌کند، بلکه انگیزه‌ای قوی برای پذیرش ریسک‌های لازم جهت راه‌اندازی کسب‌وکارهای جدید فراهم می‌آورد. به عبارت دیگر، نوجوانانی که احساس می‌کنند توانایی مدیریت و راه‌اندازی یک کسب‌وکار را دارند، بیشتر تمایل دارند تا اهداف کارآفرینانه خود را دنبال کنند و این خودکارآمدی می‌تواند به عنوان یک نیروی محرکه مؤثر در جهت شکل‌گیری و تقویت قصد کارآفرینی عمل کند (Ferreira-Neto et al., 2023). در نتیجه، تقویت خودکارآمدی شغلی در دانش‌آموزان می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا با شجاعت و انگیزه بیشتری به سمت کارآفرینی حرکت کنند و در مسیر تحقق رویاهای شغلی خود گام بردارند (Yousaf et al., 2021). وو و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود با عنوان "آموزش کارآفرینی و قصد کارآفرینی دانشجویان کالج: نقش میانجی خودکارآمدی کارآفرینانه و نقش تعدیل‌کننده تجربه رقابت کارآفرینانه" که بر روی ۸۰۴ دانشجوی کالج در استان ژجیانگ چین انجام شد؛ نشان دادند که در رابطه بین آموزش کارآفرینی، خودکارآمدی کارآفرینی و قصد کارآفرینی، آموزش کارآفرینی به طور معناداری و مثبت با خودکارآمدی کارآفرینی و قصد کارآفرینی مرتبط است. خودکارآمدی کارآفرینی به طور معناداری و مثبت با قصد کارآفرینی مرتبط است. خودکارآمدی کارآفرینی نقش میانجی کاملی بین آموزش کارآفرینی و قصد کارآفرینی دارد. خودکارآمدی کارآفرینی نیز بر رابطه بین این دو اثر سرکوب‌کننده دارد و تجربه رقابت کارآفرینی نیمه دوم اثر واسطه‌ای خودکارآمدی کارآفرینی را تعدیل می‌کند (Wu et al., 2022).

نوجوانان به عنوان گروه سنی مهم و تأثیرگذار در جامعه، در مرحله‌ای از زندگی خود قرار دارند که به طور جدی به انتخاب مسیر شغلی و آینده خود فکر می‌کنند. این دوره، فرصتی مناسب برای شکل‌گیری قصد کارآفرینی^۱ در آن‌هاست؛ زیرا آن‌ها در حال شکل‌گیری هویت شخصی و اجتماعی خود هستند و به دنبال یافتن جایگاه خود در جامعه می‌باشند. قصد کارآفرینی به معنای تمایل و انگیزه فرد برای راه‌اندازی کسب‌وکار و فعالیت‌های کارآفرینانه است که می‌تواند به توسعه اقتصادی و اجتماعی جامعه کمک کند (Overwien et al., 2024). این انگیزه می‌تواند ناشی از ایده‌های نوآورانه، تمایل به استقلال مالی و همچنین اشتیاق به ایجاد تغییرات مثبت در جامعه باشد. با توجه به تغییرات سریع اقتصادی و اجتماعی، نوجوانان نیاز دارند که نه تنها به شغل‌های سنتی فکر کنند، بلکه به کارآفرینی و ایجاد مشاغل جدید نیز توجه داشته باشند (Dragin et al., 2022). این توجه به کارآفرینی می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا با چالش‌های آینده بهتر کنار بیایند و به عنوان کارآفرینان موفق در جامعه ظاهر شوند (Elnadi & Gheith, 2023). قصد کارآفرینی، جهت‌گیری‌های ذهنی‌ای مانند میل، آرزو و امید است که بر انتخاب کارآفرینی تأثیرگذار است (Jena, 2020). در واقع قصد کارآفرینی نیتی است که فرد برای راه‌اندازی یک کسب‌وکار دارد (Abdelfattah et al., 2022) و باور درونی فرد و نیت او برای انجام فعالیت کارآفرینانه است (Moraes et al., 2021). در این راستا، عوامل متعددی می‌توانند بر قصد کارآفرینی نوجوانان تأثیر بگذارند که از جمله آن‌ها می‌توان به خودکارآمدی شغلی^۲ اشاره کرد.

خودکارآمدی شغلی به عنوان یک عامل تأثیرگذار در شکل‌گیری قصد کارآفرینی، به نوجوانان این فرصت را می‌دهد که با اطمینان بیشتری به دنبال

² career self-efficacy

¹ entrepreneurial intention

سرمایه روان‌شناختی^۱ می‌تواند به‌عنوان یک محرک مهم در شکل‌گیری قصد کارآفرینی عمل کند و به نوجوانان کمک کند تا با انگیزه و اطمینان بیشتری به سمت اهداف کارآفرینانه خود حرکت کنند (Darbani & Parsakia, 2023; Saadati & Parsakia, 2023). این سرمایه شامل چهار مؤلفه کلیدی امید، خودکارآمدی، تاب‌آوری و خوش‌بینی است که هر یک به‌نوعی در فرآیند تصمیم‌گیری و اقدام به کارآفرینی تأثیرگذار هستند. افرادی که از سرمایه روان‌شناختی بالایی برخوردارند، معمولاً در مواجهه با چالش‌ها و ناکامی‌ها، توانایی بیشتری برای ادامه مسیر و تلاش برای رسیدن به اهداف خود دارند (Khayru et al., 2022). این ویژگی‌ها به نوجوانان این امکان را می‌دهد که با اعتمادبه‌نفس بیشتری به دنبال راه‌اندازی کسب‌وکارهای خود بروند و از موانع عبور کنند. به همین دلیل، تقویت سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان می‌تواند به‌عنوان یک عامل کلیدی در افزایش تمایل آن‌ها به کارآفرینی و موفقیت در این مسیر عمل کند (Al Issa, 2022). چوالیر و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان "چگونه می‌توان قصد کارآفرینی دانشجویان را افزایش داد؟ نقش سرمایه روان‌شناختی، یادگیری درک شده از برنامه‌ی آموزش کارآفرینی، احساسات و روابط آن‌ها" که بر روی ۴۶۰ دانش‌آموخته دانشگاه فرانسه صورت گرفت؛ نشان دادند که سرمایه روان‌شناختی دانشجویان با یادگیری درک شده از برنامه رابطه مثبت معنادار و با احساسات منفی مرتبط با اقدامات کارآفرینانه رابطه منفی معنی‌داری دارد. آن‌ها همچنین نشان دادند که سرمایه روان‌شناسی به طور غیرمستقیم قصد کارآفرینی را افزایش داده است. به‌طور دقیق‌تر، دانشجویان با سرمایه روان‌شناختی بالا از نظر مهارت‌ها و دانش درک شده بیشتر از این برنامه یاد گرفتند و به‌نوبه خود دارای قصد کارآفرینی بالاتری بودند. علاوه بر این، دانشجویانی که دارای سرمایه روان‌شناختی بالا بودند، شک، ترس و بیزاری

مرتبط با اقدام کارآفرینانه کمتری داشتند، که باعث افزایش قصد کارآفرینی نیز شد. این کاهش در عواطف منفی را می‌توان به‌ویژه با آنچه دانشجویان از برنامه یاد گرفته‌اند توضیح داد (Chevalier et al., 2022).

دانش‌آموزان به‌عنوان نسل آینده و نیروی کار بالقوه، نقش کلیدی در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور دارند. پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین خودکارآمدی شغلی و قصد کارآفرینی در این گروه سنی پرداخته است. نتایج نشان می‌دهد که خودکارآمدی شغلی به‌طور مثبت و معناداری بر قصد کارآفرینی تأثیر دارد و می‌تواند انگیزه دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه کارآفرینی افزایش دهد. علاوه بر این، سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان یک متغیر میانجی در این رابطه عمل می‌کند. این سرمایه شامل ابعاد امید، خودکارآمدی، تاب‌آوری و خوش‌بینی است که می‌تواند تأثیر خودکارآمدی شغلی بر قصد کارآفرینی را تقویت کند. به‌عبارت دیگر، دانش‌آموزانی که دارای سرمایه روان‌شناختی بالاتری هستند، نه‌تنها خودکارآمدی بیشتری در زمینه شغلی حس می‌کنند، بلکه انگیزه و نیت بیشتری برای کارآفرینی نیز از خود نشان می‌دهند. باوجود یافته‌های ارزشمند این پژوهش، چندین خلأ در زمینه‌های نظری و عملی وجود دارد. اولاً، نیاز به تحقیقات بیشتری در زمینه تأثیر متغیرهای فرهنگی و اجتماعی بر سرمایه روان‌شناختی و کارآفرینی وجود دارد. ثانیاً، پژوهش‌های آینده می‌توانند به بررسی تأثیرات بلندمدت این متغیرها بر رفتارهای کارآفرینانه بپردازند. همچنین، نیاز به بررسی و تحلیل بیشتر در زمینه چگونگی ارتقاء مؤلفه‌های سرمایه روان‌شناختی در نظام‌های آموزشی و برنامه‌های تربیتی احساس می‌شود. درنهایت، مطالعات مقایسه‌ای بین گروه‌های سنی مختلف و همچنین در جوامع مختلف می‌تواند به درک بهتری از این روابط کمک کند. بنابراین، سؤال پژوهشی این است: خودکارآمدی

¹ psychological capital

شغلی از طریق سرمایه روان‌شناختی تا چه حد توان پیش‌بینی قصد کارآفرینی دانش‌آموزان دوره متوسطه دوم را دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

روش این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی است و به شیوه مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام گرفت که در زمره روش‌های پژوهش کمی از نوع همبستگی محسوب می‌شود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر قم در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ است. کلانین (۲۰۱۵) در کتاب خود تحت عنوان اصول و تمارین مدل‌سازی معادلات ساختاری بیان می‌دارد که برای مدل‌های ساده، حداقل ۱۰۰ نفر نمونه و برای مدل‌های پیچیده‌تر، حداقل ۲۰۰ نفر نمونه موردنیاز است. همچنین وی در اکثر مقالات و کتب منتشرشده در خصوص حداقل حجم نمونه، زمانی که آزمون آماری تحلیل عاملی تأییدی یا مدل ساختاری باشد، توصیه می‌کند که حداقل حجم نمونه باید، ۲۰۰ آزمودنی باشد. لذا در این پژوهش با توجه به استفاده از آزمون تحلیل عاملی تأییدی، ۵۰۰ پاسخ‌دهنده به‌عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد. برای این پژوهش از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای استفاده می‌شود. از آنجاکه شهر قم با بیش از ۵ میلیون نفر جمعیت ساکن، هفتمین کلان‌شهر ایران از نظر جمعیت است که دارای ۸ منطقه است. این کلان‌شهر، دارای مناطق بزرگ سکونت‌گاهی و مراکز مهم سیاسی و سازمانی، تفریحی و گردشگری، علمی و آموزشی، تاریخی، درمانی، تجاری و... است. بر اساس طبقه‌بندی آموزش و پرورش شهر قم این کلان‌شهر شامل ۴ ناحیه است که بر اساس آمار رسمی واحد برنامه‌ریزی و توسعه منابع اداره کل آموزش و پرورش استان قم در مجموع و در این ۴ ناحیه ۵۴۹۰۰ دانش‌آموز در دوره دوم مقطع متوسطه در این شهر اشتغال به تحصیل داشتند. لذا با توجه به پراکندگی جغرافیایی این کلان‌شهر و گستردگی جامعه آماری از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مرحله‌ای برای انتخاب دانش‌آموزان دوره دوم

مقطع متوسطه استفاده شد. برای این منظور از بین نواحی ۴ گانه شهر قم ۲ ناحیه، از هر ناحیه ۴ محله و از هر محله نیز ۴ مدرسه دوره دوم مقطع متوسطه (دو مدرسه دخترانه و دو مدرسه پسرانه)، از هر مدرسه ۳ کلاس و در نهایت از هر کلاس ۱۰ دانش‌آموز به‌طور تصادفی انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل تحصیل در دوره متوسطه دوم، ساکن شهر قم بودن و رضایت آگاهانه برای پاسخگویی به سوالات بودند. همچنین عدم پاسخگویی کامل به سوالات پرسشنامه‌ها، نداشتن همکاری لازم برای شرکت در پژوهش از ملاک‌های خروج از پژوهش بود. در سطح توصیفی جهت سنجش متغیرهای پژوهش از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در سطح استنباطی، برای تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. نرم افزار تحلیل داده‌ها برنامه SPSS و AMOS نسخه ۲۹ بود.

الف) پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز و اولیو (۲۰۰۷): برای سنجش سرمایه روان‌شناختی از پرسشنامه‌ی سرمایه روان‌شناختی لوتانز و اولیو (۲۰۰۷) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۲۴ سؤال است که هر ۴ خرده مقیاس امید (۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲)، تاب‌آوری (۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸)، خوش‌بینی (۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴) و خودکارآمدی (۱-۲-۳-۴-۵-۶) را که هر کدام شامل ۶ گویه است می‌سنجد و آزمودنی به هر گویه در مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵) پاسخ می‌دهد. برای به دست آوردن نمره سرمایه روان‌شناختی ابتدا نمره‌ی هر خرده مقیاس به‌صورت جداگانه حساب‌شده و سپس مجموع آن‌ها به‌عنوان نمره‌ی کل سرمایه روان‌شناختی محاسبه می‌شود. لوتانز و اولیو (۲۰۰۷) پایایی پرسشنامه را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای امید ۰/۷۲، تاب‌آوری ۰/۷۱، خودکارآمدی ۰/۸۵ و خوش‌بینی ۰/۷۹ و برای کل پرسشنامه ۰/۸۸ گزارش کرده‌اند. آن‌ها همچنین به‌منظور احراز روایی سازه‌ای پرسشنامه، از تحلیل

عاملی تأییدی مرتبه‌ی دوم برای تأیید ۴ عامل و به ازای هر عامل ۶ سؤال، استفاده کردند که شاخص‌های نیکویی برازش آن، برازش خوب مدل پرسشنامه را نشان داده است. فرخی و سبزی (۱۳۹۴) از همبستگی نمره‌ی هر بعد با نمره‌ی کل، جهت تعیین روایی استفاده کردند که این ضرایب برای ابعاد خودکارآمدی، امیدواری، تاب‌آوری و خوش‌بینی به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۶، ۰/۷۸ و ۰/۸۳ به دست آمده‌اند و ضرایب آلفای کرونباخ را برای هر یک از ابعاد فوق به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۸، ۰/۶۶ و ۰/۶۵ گزارش نموده‌اند (Farrokhi & Sabzi, 2015). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۷ گزارش شده است.

ب) پرسشنامه قصد کارآفرینی لیان و چن (۲۰۰۹): این پرسشنامه شامل ۱۹ سؤال است که ۴ مؤلفه نگرش شخصی^۱ با سؤالات ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵؛ هنجار ذهنی^۲ با سؤالات ۶ و ۷؛ کنترل رفتاری درک شده^۳ با سؤالات ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۱۳؛ قصد کارآفرین بودن^۴ با سؤالات ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸ و ۱۹ را اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری پرسشنامه لیکرت ۷ درجه‌ای است به این صورت که کاملاً موافقم ۷ نمره، موافقم ۶ نمره، تا حدودی موافقم ۵ نمره، نظری ندارم ۴ نمره، تا حدودی مخالفم ۳ نمره، مخالفم ۲ نمره و کاملاً مخالفم ۱ نمره تعلق می‌گیرد. سازندگان پرسشنامه پایایی آن را بررسی و ضرایب برای نگرش شخصی ۰/۹۴، هنجار ذهنی ۰/۸۸، کنترل رفتاری درک شده ۰/۷۷، قصد کارآفرین بودن ۰/۹۰ به دست آورده‌اند (لیان و چن، ۲۰۰۹). در ایران از این پرسشنامه استفاده شده است و ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۹۳ محاسبه و به دست آمده است (Baghersad et al., 2013). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸ گزارش شده است

ج) پرسشنامه خودکارآمدی شغلی ریگز و نایت (۱۹۹۴): این پرسشنامه توسط ریگز و نایت (۱۹۹۴) ساخته شده است که در چهار مؤلفه برای سنجش باورهای خودکارآمدی فردی، انتظار پیامدهای فردی، باورهای کارآمدی جمعی و انتظار پیامدهای جمعی است. گویه‌ها بر اساس تعاریف نظری بندورا (۱۹۷۷ و ۱۹۸۶) در هر چهار ساختار و خصوصیت در محیط شغلی پاسخ‌دهنده‌ها، طراحی شده‌اند. تعداد گویه‌های پرسشنامه ۳۱ گویه است. باورهای خودکارآمدی فردی با گویه‌های ۱ تا ۱۰، انتظار پیامدهای فردی با گویه‌های ۱۱ تا ۱۸، باورهای کارآمدی جمعی با گویه‌های ۱۹ تا ۲۵، و انتظار پیامدهای جمعی با گویه‌های ۲۶ تا ۳۱ معرفی می‌شوند. هر گویه دارای یک پاسخ پنج‌درجه‌ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) است. حداقل و حداکثر نمره هر فرد در این آزمون به ترتیب ۳۱ و ۱۵۵ است. پایایی این مقیاس در مطالعات ریگز (۱۹۹۴) بین ۰/۸۵ تا ۰/۸۸ گزارش شده است. در ایران نیز مرعشیان و همکاران (۱۳۹۲) ضرایب پایایی این پرسشنامه را به دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف محاسبه کرده‌اند که به ترتیب ضرایب ۰/۵۳ و ۰/۵۷ به دست آمد (Marashian & Safar Zadeh, 2013). در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۹ گزارش شده است.

یافته‌ها

در این پژوهش، بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه در جدول زیر به توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی بخش کمی شامل رشته تحصیلی، پایه تحصیلی و سطح تحصیلات خانواده پرداخته می‌شود:

³ perceived behavioral control

⁴ entrepreneurial intention

¹ personal attitude

² subjective norm

جدول ۱. توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی

ویژگی جمعیت شناختی	طبقه	درصد	فراوانی	بیشترین فراوانی	کمترین فراوانی
جنسیت	دختر	۵۵	۲۷۳	دختر	پسر
	پسر	۴۵	۲۲۷		
رشته تحصیلی	ادبیات و علوم انسانی	۲۶	۱۳۰	علوم تجربی	ریاضی و فیزیک
	علوم تجربی	۲۷	۱۳۵		
	ریاضی و فیزیک	۲۳	۱۱۵		
	علوم و معارف اسلامی	۲۴	۱۲۰		
پایه تحصیلی	دهم	۲۶	۱۴۲	یازدهم	دهم
	یازدهم	۴۱	۱۹۹		
	دوازدهم	۳۳	۱۵۹		
سطح تحصیلات والدین	زیر دیپلم و دیپلم	۱۷	۸۲	فوق لیسانس	زیر دیپلم و دیپلم
	لیسانس	۳۹	۱۶۹		
	فوق لیسانس	۳۲	۱۵۴		
	دکتری	۱۲	۷۵		

اختصاص داد. پایه دوازدهم نیز با ۳۳٪ (۱۵۹ نفر) در میانه این طیف قرار گرفت. در مورد سطح تحصیلات والدین، بیشترین درصد والدین دارای مدرک لیسانس با ۳۹٪ (۱۶۹ نفر) بودند، در حالی که کمترین درصد متعلق به والدین با تحصیلات دکتری با ۱۲٪ (۷۵ نفر) بود. والدین دارای مدرک فوق لیسانس با ۳۲٪ (۱۵۴ نفر) و زیر دیپلم و دیپلم با ۱۷٪ (۸۲ نفر) نیز در این جمعیت حضور داشتند. این داده‌ها نشان می‌دهد که تنوع قابل توجهی در ویژگی‌های جمعیت شناختی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر قم وجود دارد.

از نظر جنسیت بیشترین درصد دانش‌آموزان دختران با ۵۵٪ (۲۷۳ نفر) و کمترین درصد متعلق به پسران با ۴۵٪ (۲۲۷ نفر) بود رشته‌های تحصیلی، بیشترین درصد دانش‌آموزان در رشته علوم تجربی با ۲۷٪ (۱۳۵ نفر) مشغول به تحصیل بودند، در حالی که کمترین درصد متعلق به رشته ریاضی و فیزیک با ۲۳٪ (۱۱۵ نفر) بود. رشته‌های ادبیات و علوم انسانی با ۲۶٪ (۱۳۰ نفر) و علوم و معارف اسلامی با ۲۴٪ (۱۲۰ نفر) نیز در بین دانش‌آموزان حضور داشتند. از نظر پایه تحصیلی، پایه یازدهم با ۴۱٪ (۱۹۹ نفر) بیشترین فراوانی را داشت، در حالی که پایه دهم با ۲۶٪ (۱۴۲ نفر) کمترین فراوانی را به خود

دوره اول، شماره سوم

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی و نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
نکزش شخصی	۱۱/۱۶	۲/۹۶	-۱/۱۵	۰/۰۶
هنجار ذهنی	۴/۷۴	۱/۳۵	-۰/۷۸	-۰/۱۰
کنترل رفتاری	۱۸/۰۶	۳/۰۱	-۱/۰۰	-۰/۴۵
قصد کارآفرین بودن	۱۸/۱۴	۲/۶۱	-۱/۱۲	۰/۶۴
نمره کل قصد کارآفرینی	۵۲/۱۰	۸/۶۲	-۱/۲۹	-۰/۰۱
باور فردی	۲۱/۳۲	۷/۸۴	۰/۵۷	-۰/۴۰
انتظار فردی	۱۹/۶۰	۷/۳۴	۰/۵۲	-۰/۷۹
باور جمعی	۱۶/۹۴	۸/۶۷	۰/۳۵	-۱/۲۱
انتظار جمعی	۱۴/۴۶	۶/۸۰	-۰/۱۲	-۱/۵۴
نمره کل خودکارآمدی شغلی	۷۲/۳۲	۲۸/۳۶	-۰/۲۹	-۱/۱۸
امید	۱۶/۶۲	۸/۰۷	۰/۶۶	۰/۱۰
تاب‌آوری	۱۶/۱۴	۶/۸۱	۰/۱۳	-۱/۲۵
خوش‌بینی	۱۶/۰۴	۶/۶۳	-۰/۰۸	-۱/۲۰
خودکارآمدی	۱۷/۲۶	۷/۳۷	۰/۱۹	-۰/۹۹
نمره کل سرمایه روانشناختی	۶۶/۰۶	۲۴/۸۴	۰/۰۸	-۱/۳۰

جدول ۲ میانگین و انحراف معیار و نرمال بودن متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. برای سنجش نرمال بودن تک متغیره داده‌ها از مقادیر چولگی و کشیدگی استفاده می‌شود که مقادیر آن باید در بازه ۲- تا ۲+ باشد که نشان دهنده نرمال بودن تک متغیره توزیع نرمال باشد که در این پژوهش مقادیر چولگی و کشیدگی در بازه ۲- تا ۲+ قرار داشت. همچنین برای بررسی نرمال بودن چندمتغیره داده‌ها از «ضریب کشیدگی استاندارد شده مردیا» استفاده می‌شود که مقدار به دست آمده برای ضریب مردیا باید کمتر از ۴ باشد که بر اساس نتایج مندرج در جدول ۱ مقدار ضریب مردیا ۲/۶۳ دست آمد که نشان

دهنده نرمال بودن چندمتغیره توزیع نرمال است. از دیگر مفروضات مدل‌یابی معادلات ساختاری مفروضه استقلال خطاهاست مقدار آماره‌ی دوربین واتسون بین ۱/۵ الی ۲/۵ قرار داشت، لذا می‌توان استقلال خطاها را پذیرفت. مفروضه همخطی چندگانه نیز بررسی و هیچ کدام از مقادیر آماره تحمل کوچکتر از حد مجاز ۰/۱ و هیچ کدام از مقادیر عامل تورم واریانس بزرگتر از حد مجاز ۱۰ نبود. لذا همخطی چندگانه وجود نداشت. در جدول ۲ ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۳. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳
۱- قصد کارآفرینی	۱		
۲- خودکارآمدی شغلی	۰/۵۷**	۱	
۳- سرمایه روانشناختی	۰/۵۸**	۰/۶۷**	۱

** معنادار در سطح ۰/۰۱

جدول ۳ ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. بین خودکارآمدی شغلی ($r=0/57$, $p<0/01$) و سرمایه روانشناختی ($r=0/58$, $p<0/01$) با قصد کارآفرینی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. در جدول ۳ شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش آمده است.

جدول ۴. شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش

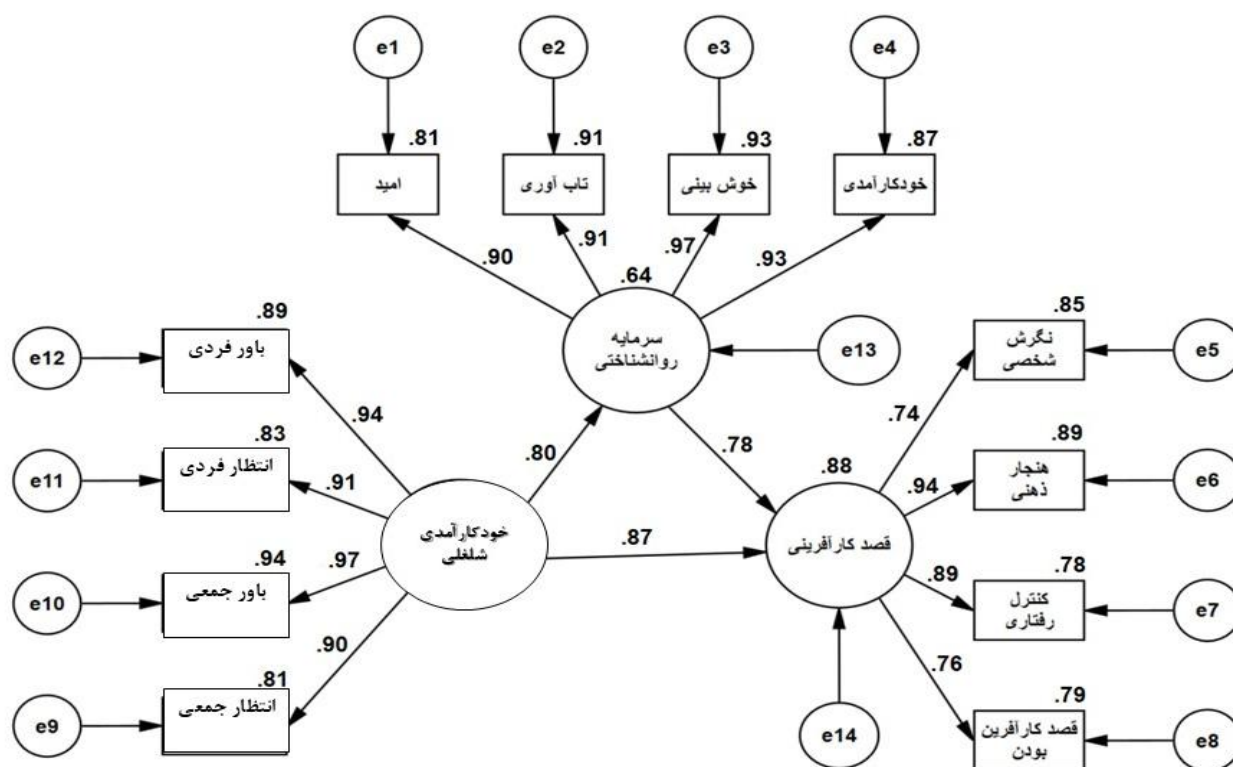
نوع شاخص	شاخص‌ها	مقدار به دست آمده	مقدار قابل قبول
شاخص‌های مطلق	کای اسکوئر هنجار شده (CMIN)	۸۶/۰۸	-
	درجه آزادی	۵۸	-
	CMIN/DF	۱/۵۵	کمتر از ۳
	سطح معناداری	۰/۰۰۱	-
شاخص‌های نسبی	خطای ریشه‌ی مجذور میانگین تقریب (RMSEA)	۰/۰۵	کمتر از ۰/۰۸
	شاخص تقریب برازندگی (PCLOSE)	۰/۰۰۱	-
	ریشه میانگین مجذور باقیمانده (SRMR)	۰/۰۶	کمتر از ۰/۰۸
	شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)	۰/۹۱	بیشتر از ۰/۹۰
	شاخص نیکویی برازش تعدیل شده یا انطباقی (AGFI)	۰/۹۶	بیشتر از ۰/۹۰
	شاخص برازش مقتصد (PCFI)	۰/۹۴	بیشتر از ۰/۶۰
	شاخص برازش هنجار شده مقتصد (PNFI)	۰/۹۳	بیشتر از ۰/۶۰
	شاخص برازندگی افزایشی (IFI)	۰/۹۴	بیشتر از ۰/۹۰
	شاخص توکر-لویس (TLI)	۰/۹۶	بیشتر از ۰/۹۰
	شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۲	بیشتر از ۰/۹۰
	شاخص برازش هنجار شده (NFI)	۰/۹۵	بیشتر از ۰/۹۰

ذکر کرده‌اند، برای شاخص SRMR مقادیر کمتر از ۰/۰۵ نشان دهنده تناسب خود و مقادیر کمتر یا مساوی ۱۰ نشان دهنده تناسب قابل قبول است. مطابق نتایج میزان شاخص RMSEA معادل ۰/۰۴ و ریشه میانگین مجذور باقیمانده (SRMR) به میزان ۰/۰۶ به دست آمده است؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که مدل با داده‌ها برازش بسیار خوبی داشته و متناسب است. همچنین فاصله اطمینان ۹۵ درصد اطراف شاخص RMSEA بین ۰/۰۴۲ و ۰/۰۳۲ قرار دارد که حاکی از وضعیت مطلوب برازش مدل است. شکل ۲ مدل نهایی و برازش شده پژوهش آمده است.

در این پژوهش روش برآورد پارامتر، روش حداکثر درست‌نمایی^۱ (MLE) بوده است. بر اساس نتایج شاخص‌های برازش همگی مطلوب بودند و شاخص ریشه میانگین مجذور تقریب (RMSEA) باید زیر ۰/۰۸ باشد. همچنین ریشه میانگین مجذور باقیمانده^۲ (SRMR) به عنوان تفاوت بین همبستگی مشاهده شده و ماتریس همبستگی ضمنی مدل تعریف می‌شود. این شاخص امکان ارزیابی میانگین بزرگی اختلافات بین همبستگی‌های مشاهده شده و مورد انتظار را به عنوان معیار مطلق معیار برازش (مدل) فراهم می‌کند. اگر مقدار شاخص SRMR کمتر از ۰/۰۸ باشد، یا بر اساس منابعی دیگر که

2. standardized root mean square residual (SRMR)

1. Maximum Likelihood Estimation (MLE)

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

در شکل ۱ مدل نهایی پژوهش آمده است که بر اساس آن ۸۸ درصد از روانشناختی تبیین می‌شود. در ادامه در جدول شماره ۵ ضرایب استاندارد و قصد کارآفرینی بر اساس خودکارآمدی شغلی با نقش میانجی سرمایه مستقیم آمده است.

جدول ۵. ضرایب مستقیم و استاندارد خودکارآمدی شغلی و سرمایه روانشناختی با قصد کارآفرینی

مسیرهای مستقیم	ضریب استاندارد		ضرایب غیراستاندارد		Sig
	ضریب بتا		ضریب b	خطای معیار	
خودکارآمدی شغلی ← قصد کارآفرینی	۰/۸۷		۰/۸۲	۰/۲۰	۰/۰۰۱
سرمایه روانشناختی ← قصد کارآفرینی	۰/۷۸		۰/۸۴	۰/۲۷	۰/۰۰۱
خودکارآمدی شغلی ← سرمایه روانشناختی	۰/۸۰		۰/۷۵	۰/۴۵	۰/۰۰۱

بر اساس آنچه در جدول ۵ آمده است، مسیرهای خودکارآمدی شغلی (۰/۸۷) و سرمایه روانشناختی (۰/۷۸) و خودکارآمدی شغلی با نقش میانجی سرمایه (۰/۸۰) بر روی قصد کارآفرینی معنادار است. در جدول ۶ نتایج بوت استروپ نتایج بوت استروپ نتایج بوت استروپ خودکارآمدی شغلی با نقش میانجی سرمایه روانشناختی بر قصد کارآفرینی آمده است.

جدول ۶. نتایج بوت استروپ خودکارآمدی شغلی با نقش میانجی سرمایه روانشناختی بر قصد کارآفرینی

مسیر غیرمستقیم	اثر غیرمستقیم	فاصله اطمینان		معناداری
		حد پایین	حد بالا	
خودکارآمدی شغلی ← سرمایه روانشناختی ← قصد کارآفرینی	۰/۵۸	۰/۳۲	۰/۴۲	۰/۰۰۱

برای آزمون معناداری اثر میانجی سرمایه روانشناختی در رابطه بین خودکارآمدی شغلی با قصد کارآفرینی از روش بوت استروپ با ۲۰۰۰ نمونه‌گیری مجدد در فاصله اطمینان ۰/۹۵ استفاده شد. هرچقدر تعداد نمونه‌گیری‌ها بیشتر باشد، دقت پیش‌بینی نیز بالاتر می‌رود. همچنین بر اساس نظر کلاین (۲۰۲۳) که اظهار می‌دارد اگر دامنه برآوردهای حد پایین و حد بالا از صفر عبور نکند، اثر غیرمستقیم در نظر گرفته می‌شود. بر این اساس، نتایج جدول ۶ نشان داد که سرمایه روانشناختی در رابطه بین خودکارآمدی شغلی ($\beta=0/58$ و $sig=0/001$) با قصد کارآفرینی در دانش‌آموزان متوسطه دوم نقش میانجی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف بررسی نقش میانجی سرمایه روانشناختی در دانش‌آموزان متوسطه دوم در رابطه با قصد کارآفرینی و خودکارآمدی شغلی انجام شد. نتایج نشان داد که فرضیه مطرح‌شده در ارتباط باوجود اثر مستقیم خودکارآمدی شغلی بر قصد کارآفرینی دانش‌آموزان متوسطه دوم به‌واسطه‌ی سرمایه روان شناختی با ۹۵ درصد اطمینان تأیید می‌شود. همسو با این یافته صوفی و دیلمی (۱۴۰۱) در پژوهشی نشان دادند که آموزش کارآفرینی و هنجارهای ذهنی به همراه خودکارآمدی دانشجویان از عوامل ضروری برای تحقق قصد کارآفرینی توسط دانشجویان است (Soofi & Deylami, 2022). نتایج پژوهش اللهیار (۱۳۹۹) نیز نشان داد که بین خودکارآمدی شغلی و قصد کارآفرینی در دانش‌آموزان رابطه وجود دارد (Allahyar, 2020). در تبیین این یافته می‌توان گفت باورهای خودکارآمدی شغلی در زمینه قصد کارآفرینی

یکی از ملزوماتی است که برای داشتن انگیزه کارآفرینی و نیز تلاش برای انجام دادن فعالیت‌های کارآفرینانه لازم به شمار می‌آید. ازآنجایی که ارزش‌ها باورهای افراد را شکل می‌دهند و باورها به شکل‌گیری نگرش در افراد منجر می‌شوند، می‌توان گفت که قصد کارآفرینی، ارزش‌هایی را درباره کارآفرینی تقویت می‌کنند و به دنبال آن، باورهایی درباره کارآفرینی به دست می‌آیند و از این طریق، نگرش کارآفرینانه تقویت می‌شوند. خودکارآمدی شغلی نیز به باور فرد در مورد توانایی‌ها و مهارت‌هایش برای انجام موفقیت‌آمیز وظایف شغلی اشاره دارد. این مفهوم از نظریه باندورا سرچشمه می‌گیرد که بیان می‌کند باور به توانایی‌های شخصی در دستیابی به اهداف نقش مهمی در رفتارها و تصمیم‌گیری‌های فرد ایفا می‌کند. در ادامه به چند تبیین کلیدی در رابطه اثرات مستقیم و غیرمستقیم خودکارآمدی شغلی بر قصد کارآفرینی اشاره می‌شود. افراد با خودکارآمدی شغلی بالا باور دارند که می‌توانند از پس چالش‌های مختلف بربایند. ازآنجا که کارآفرینی اغلب با عدم قطعیت، ریسک و مشکلات پیچیده همراه است، افرادی که به توانایی‌های خود اعتماد دارند بیشتر احتمال دارد که به دنبال راه‌اندازی کسب‌وکار خود بروند، زیرا احساس می‌کنند قادر به مدیریت چالش‌ها هستند. خودکارآمدی شغلی باعث افزایش انگیزه برای دستیابی به اهداف می‌شود. افرادی که به خودکارآمدی بالایی دست‌یافته‌اند، تمایل بیشتری به تعیین و دنبال کردن اهداف چالش‌برانگیز مانند کارآفرینی دارند. آن‌ها باور دارند که قادر به ایجاد و مدیریت کسب‌وکار موفق هستند و این امر می‌تواند به افزایش قصد کارآفرینی منجر شود. کارآفرینی به تصمیم‌گیری‌های جسورانه و پذیرش ریسک نیاز دارد. افرادی که

خودکارآمدی شغلی بالایی دارند، به دلیل اطمینان از توانایی‌های خود، تمایل بیشتری به پذیرش ریسک و انجام تصمیمات جسورانه نشان می‌دهند. این افراد از شکست نمی‌ترسند، زیرا باور دارند که می‌توانند از آن درس بگیرند و به موفقیت دست یابند. خودکارآمدی شغلی باعث تشویق فرد به استفاده از مهارت‌های خلاقانه و نوآورانه می‌شود. افرادی که به توانایی‌های خود اطمینان دارند، بیشتر تمایل دارند ایده‌های جدید را آزمایش کرده و به دنبال ایجاد ارزش‌های نوین در بازار باشند که یکی از ویژگی‌های اصلی کارآفرینی است. خودکارآمدی شغلی به فرد کمک می‌کند تا در شرایط استرس‌زا و چالش‌برانگیز به خوبی عمل کند. کارآفرینی مسیری پر از فشارها و مشکلات است و افرادی که خودکارآمدی بالایی دارند، می‌توانند به خوبی با این فشارها مقابله کنند و به دنبال راه‌حل‌های موفقیت‌آمیز باشند. خودکارآمدی شغلی به خود انگیزشی افراد کمک می‌کند و آن‌ها را به تلاش مداوم برای دستیابی به اهداف شغلی تشویق می‌کند. این خود انگیزشی و تعهد می‌تواند فرد را به طور مستقیم به سمت کارآفرینی هدایت کند، زیرا او معتقد است که با پشتکار و تلاش می‌تواند کسب‌وکار خود را به موفقیت برساند.

نتایج نشان داد که سرمایه روان‌شناختی بر قصد کارآفرینی دانش‌آموزان متوسطه دوم اثر مستقیم و معنادار دارد. این نتیجه به دست آمده با نتایج تحقیقات عبدالمحمدی و همکاران (۱۴۰۱) و شیخ‌الاسلامی و همکاران (۱۳۹۸) می‌تواند همسویی داشته باشد که رابطه بین سرمایه روان‌شناختی با قصد کارآفرینی را نشان داده‌اند (Abdolmohammadi et al., 2022). همچنین نتیجه که ناهمسو با این نتیجه به دست آمده باشد یافت نشد. در تبیین این نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که سرمایه روان‌شناختی از مباحث مهم روانشناسی مثبت‌گرا است که شامل رفتار، اعمال و افکاری هستند که اکتسابی و قابل پرورش می‌باشند که مفهوم کلی آن شامل خودکارآمدی، امید، خوش‌بینی و تاب‌آوری است که در یک ترکیب تعاملی مثبت موجب بهبود و

ارتقاء عملکرد انسانی می‌شود (Yim et al., 2017). سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان درک شخص از خودش، داشتن هدف برای رسیدن به موفقیت و پایدار در برابر مشکلات تعریف می‌شود و از آن به‌عنوان مزیت رقابتی یاد شده است (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷). سرمایه روان‌شناختی افراد را قادر می‌سازد تا علاوه بر مقابله بهتر در برابر موقعیت‌های استرس‌زا، کمتر دچار تنش شده، در برابر مشکلات از توان بالاتری برخوردار باشند، به دیدگاه روشنی در مورد خود برسند و کمتر تحت تأثیر وقایع روزانه قرار بگیرند (Madrid et al., 2018). بنابراین می‌توان گفت دانش‌آموزانی که از سرمایه‌های روان‌شناختی بالاتری برخوردار هستند، برای آینده خود امید و خوش‌بینی بیشتری دارند و یادگیری بیشتری برای موفقیت خود کسب می‌کنند و این سرمایه‌ها به‌ویژه امید و خودکارآمدی این توانمندی را به دانش‌آموزان می‌دهد که نیت و قصد کارآفرینی بیشتری از خود در آینده نشان داده‌اند و برای خود و دیگران شغل ایجاد کنند. لذا منطقی است گفته شود که سرمایه روان‌شناختی بر قصد کارآفرینی دانش‌آموزان متوسطه دوم اثر مستقیم و معنادار دارد. بنابراین سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان یک متغیر میانجی در این پژوهش مطرح می‌شود و شامل مجموعه‌ای از ویژگی‌های مثبت روان‌شناختی است که به افراد کمک می‌کند تا با چالش‌ها و فشارهای محیطی بهتر کنار بیایند. این ویژگی‌ها شامل امید، اعتمادبه‌نفس، تاب‌آوری و خوش‌بینی هستند که می‌توانند به شکل مستقیم بر قصد کارآفرینی تأثیر بگذارند. سرمایه روان‌شناختی می‌تواند به تقویت انگیزه و عزم راسخ در دانش‌آموزان کمک کند. زمانی که دانش‌آموزان احساس امیدواری و اعتمادبه‌نفس داشته باشند، احتمال بیشتری وجود دارد که تمایل به پذیرش ریسک‌های مرتبط با کارآفرینی را پیدا کنند. این احساسات مثبت می‌تواند به آنان انگیزه دهد تا اهداف کارآفرینی خود را مشخص کنند و برای دستیابی به آن‌ها تلاش بیشتری از خود نشان دهند. علاوه بر این، سرمایه روان‌شناختی می‌تواند به افزایش تاب‌آوری در برابر شکست‌ها و چالش‌های

کارآفرینی کمک کند. افرادی که دارای تاب‌آوری بالایی هستند، به راحتی از شکست‌ها درس می‌گیرند و به تلاش خود ادامه می‌دهند. این ویژگی می‌تواند باعث شود که دانش‌آموزان به جای ناامیدی از ناکامی‌های موقتی، به فرصت‌های جدید نگاه کنند و از آنها برای رشد و توسعه‌ی کسب‌وکارهای خود استفاده کنند. سرمایه روان‌شناختی همچنین می‌تواند به ایجاد یک نگرش مثبت نسبت به کارآفرینی منجر شود. این نگرش مثبت به طور طبیعی می‌تواند دانش‌آموزان را به سمت ایجاد ایده‌های نوآورانه و جستجوی فرصت‌های جدید سوق دهد. افرادی که به توانایی‌های خود و به آینده‌ی خود خوش‌بین هستند، بیشتر تمایل دارند که به دنبال راه‌اندازی کسب‌وکار جدید بروند و از فرصت‌های موجود بهره‌برداری کنند. درنهایت، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که سرمایه روان‌شناختی به عنوان یک عامل کلیدی در شکل‌گیری قصد کارآفرینی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه عمل می‌کند. توجه به تقویت این سرمایه در دانش‌آموزان می‌تواند به افزایش روحیه کارآفرینی و توانایی آنها در مواجهه با چالش‌های کارآفرینی کمک کند.

همچنین نتایج نشان داد که خودکارآمدی شغلی اثر غیرمستقیم بر قصد کارآفرینی به واسطه سرمایه روان‌شناختی داشته است. بدین معنا که با افزایش عوامل خودکارآمدی شغلی، سطح قصد کارآفرینی به واسطه سرمایه روان‌شناختی در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه افزایش می‌یابد. نتایج پژوهش با یافته‌های پیشین (Chevalier et al., 2022; Maslakci et al., 2021; Neneh, 2022; Wu et al., 2022) همسویی دارد. در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان چنین بیان نمود که خودکارآمدی شغلی به معنای باور فرد به توانایی‌های خود در انجام وظایف و چالش‌های شغلی است و به طور مستقیم بر نگرش‌ها و رفتارهای فرد تأثیر می‌گذارد. همچنین، افزایش خودکارآمدی شغلی می‌تواند به تقویت سرمایه روان‌شناختی منجر شود و این سرمایه روان‌شناختی به نوبه خود قصد کارآفرینی را افزایش می‌دهد. سرمایه

روان‌شناختی نیز شامل چهار مؤلفه اصلی است: امید، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی. این مؤلفه‌ها نقش مهمی در شکل‌گیری رفتارهای کارآفرینانه دارند. مؤلفه امید به معنای توانایی فرد در تعیین اهداف و ایجاد راهکارهایی برای رسیدن به آنهاست. دانش‌آموزانی که خودکارآمدی بالایی دارند، معمولاً امیدوارتر هستند و می‌توانند اهداف شغلی و کارآفرینانه مشخص‌تری برای خود تعیین کنند. این امید به آنها انگیزه می‌دهد تا در مسیر کارآفرینی پیش بروند و با چالش‌ها و موانع موجود مقابله کنند. مؤلفه تاب‌آوری به معنای توانایی فرد در مواجهه با مشکلات و ناکامی‌ها و بازگشت به حالت قبلی است. دانش‌آموزانی که خودکارآمدی بالایی دارند، معمولاً تاب‌آوری بیشتری از خود نشان می‌دهند و می‌توانند از شکست‌ها به عنوان فرصت‌های یادگیری استفاده کنند. این ویژگی به آنها کمک می‌کند تا در مسیر کارآفرینی با چالش‌ها و موانع مختلف بهتر کنار بیایند و از مشکلات به عنوان محرکی برای پیشرفت استفاده کنند. مؤلفه خوش‌بینی به نگرش مثبت نسبت به آینده و توانایی فرد در دیدن فرصت‌ها به جای تهدیدها اشاره دارد. دانش‌آموزانی که خودکارآمدی بالایی دارند، معمولاً خوش‌بین‌تر هستند و این خوش‌بینی می‌تواند به آنها انگیزه بیشتری برای پیگیری اهداف کارآفرینانه بدهد. به عنوان مثال، یک دانش‌آموز با خودکارآمدی بالا ممکن است با وجود چالش‌ها و ریسک‌ها، به جای ترس از شکست، بر روی فرصت‌های موجود تمرکز کند و به دنبال راه‌های نوآورانه برای تحقق ایده‌های خود باشد. در مجموع، خودکارآمدی شغلی می‌تواند به عنوان یک عامل کلیدی در افزایش سرمایه روان‌شناختی عمل کند و این سرمایه روان‌شناختی نیز به نوبه خود می‌تواند به تقویت قصد کارآفرینی منجر شود. بنابراین، با تقویت خودکارآمدی شغلی از طریق آموزش، مشاوره و حمایت‌های اجتماعی، می‌توان به طور غیرمستقیم قصد کارآفرینی دانش‌آموزان را افزایش داد. این یافته‌ها به طراحان برنامه‌های آموزشی و مشاوران شغلی کمک می‌کند تا با تمرکز بر تقویت خودکارآمدی

و سرمایه روان‌شناختی، دانش‌آموزان را برای ورود به دنیای کارآفرینی آماده کنند و به آن‌ها ابزارهای لازم برای موفقیت در این مسیر را ارائه دهند. درنهایت، این فرضیه نشان‌دهنده اهمیت سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان یک میانجی در رابطه بین خودکارآمدی شغلی و قصد کارآفرینی است. با توجه به اینکه کارآفرینی نیاز به ریسک‌پذیری و مواجهه با چالش‌ها دارد، تقویت خودکارآمدی و سرمایه روان‌شناختی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا با اعتمادبه‌نفس بیشتری به سمت اهداف کارآفرینانه خود حرکت کنند و درنهایت به موفقیت‌های بیشتری در این زمینه دست یابند. از سوی دیگر خودکارآمدی شغلی به معنای احساس توانایی فرد در انجام وظایف و چالش‌های مرتبط با شغل است. وقتی دانش‌آموزان احساس می‌کنند که در زمینه‌های شغلی خود توانمند هستند، این احساس مثبت می‌تواند منجر به افزایش سرمایه روان‌شناختی آن‌ها شود. سرمایه روان‌شناختی شامل چهار مؤلفه اصلی است: امید، خودکارآمدی، تاب‌آوری و خوش‌بینی. این مؤلفه‌ها به فرد کمک می‌کنند تا در مواجهه با چالش‌ها و ناکامی‌ها، به سمت اهداف خود حرکت کنند. سرمایه روان‌شناختی به‌عنوان یک منبع مهم برای ایجاد انگیزه و تمایل به اقدام در زمینه کارآفرینی شناخته می‌شود. دانش‌آموزانی که دارای سرمایه روان‌شناختی بالایی هستند، معمولاً امید بیشتری به موفقیت در راه‌اندازی کسب‌وکار دارند و به‌راحتی می‌توانند با چالش‌های ناشی از کارآفرینی مقابله کنند. این ویژگی‌ها می‌تواند به افزایش قصد کارآفرینی منجر شود. به طور خاص، می‌توان بیان کرد که خودکارآمدی شغلی از طریق افزایش سرمایه روان‌شناختی، سبب می‌شود که دانش‌آموزان احساس توانمندی و امید بیشتری در زمینه کارآفرینی داشته باشند. این احساسات مثبت می‌تواند بر تصمیم‌گیری و نیت آن‌ها برای ورود به عرصه کارآفرینی تأثیر بگذارد. به‌بیان‌دیگر، زمانی که دانش‌آموزان به توانایی‌های خود در زمینه شغلی اعتماد دارند، این اعتمادبه‌نفس می‌تواند به تقویت سرمایه روان‌شناختی آن‌ها کمک

کند و درنتیجه، قصد کارآفرینی آن‌ها را افزایش دهد. می‌توان به مثال‌هایی از تجربیات دانش‌آموزان اشاره کرد که احساس خودکارآمدی بالا، آن‌ها را به سمت کارآفرینی سوق داده است. مثلاً، دانش‌آموزانی که در پروژه‌های گروهی یا کارهای علمی موفق بوده‌اند، معمولاً احساس قوی‌تری از خودکارآمدی دارند و این احساس ممکن است آن‌ها را به فکر راه‌اندازی کسب‌وکارهای خود بیندازد. این تجربیات عینی می‌تواند به درک بهتر مکانیسم‌های تأثیرگذاری کمک کند. با توجه به این توضیحات، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که خودکارآمدی شغلی به طور غیرمستقیم از طریق سرمایه روان‌شناختی بر قصد کارآفرینی تأثیر می‌گذارد و این ارتباط نیازمند بررسی‌های عمیق‌تر و شواهد تجربی است.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر شامل: محدودیت ابزار اندازه‌گیری متغیرها که فقط از پرسشنامه‌های خود گزارشی استفاده گردیده است. با توجه به این‌که پژوهش در یک جامعه محدود انجام شده است نسبت به تعمیم نتایج به جوامع دیگر باید جانب احتیاط را رعایت نمود. داده‌ها و تحلیل‌های پژوهش حاضر از نوع مطالعات مقطعی است و ازاین‌رو نتیجه‌گیری علی در مورد داده‌ها صحیح نیست و باید پژوهش‌های طولی دراین‌باره صورت بگیرد. پیشنهاد می‌شود که مدارس برنامه‌هایی برای ایجاد شبکه‌های حمایتی و مشاوره‌ای راه‌اندازی کنند که در آن دانش‌آموزان بتوانند با کارآفرینان موفق و مشاوران حوزه شغلی ارتباط برقرار کنند. این شبکه‌ها می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کنند تا تجربیات عملی و بینش‌های جدیدی درباره مسیرهای شغلی و کارآفرینی کسب کنند. به مسئولین پیشنهاد می‌شود که فعالیت‌های کارآفرینی و پروژه‌های عملی را در برنامه درسی مدارس گنجانده و مسابقات کارآفرینی برگزار کنند. این فعالیت‌ها می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های عملی و تجربیات واقعی در زمینه کارآفرینی را به دست آورند و درعین‌حال به تقویت خودکارآمدی شغلی آن‌ها کمک کنند. همچنین پیشنهاد می‌شود یک

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به حاضر یاری رساندند
تشکر و قدردانی می‌گردد.

برنامه آموزشی برای معلمان در جهت آموزش راهکارهای تقویت سرمایه‌های
روان شناختی در دانش‌آموزان تنظیم شود. همچنین، کارگاه‌های آموزشی در
زمینه آموزش مهارت‌های خودکارآمدی شغلی برگزار شود.

References

- Abdelfattah, F., Al Halbusi, H., & Al-Brwani, R. M. (2022). Influence of self-perceived creativity and social media use in predicting entrepreneurial intention. *International Journal of Innovation Studies*, 6(3), 119-127. <https://doi.org/10.1016/j.ijis.2022.04.003>
- Abdolmohammadi, H., Hoseinian, S., & Yazdi, S. M. (2022). Modeling the relationship between career success and career adaptability in teachers: The mediating role of psychological capital. *Journal of Career and Organizational Counseling*, 14(1), 9-26. https://jcoc.sbu.ac.ir/article_102050.html
- Al Issa, H. E. (2022). Psychological capital for success: the mediating role of entrepreneurial persistence and risk-taking. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 14(4), 525-548. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/jee-09-2020-0337/full/html>
- Allahyar, M. (2020). The mediating role of employee creativity in the relationship between job self-efficacy and entrepreneurship among education staff in Birjand. *Journal of Educational Management and Perspective*, 1(4), 14-29. https://www.jmep.ir/article_109431.html
- Baghersad, V., Zali, M. R., Razavi, S. M., & Banadaki, S. (2013). The effect of entrepreneurship education on the entrepreneurial intention of technical and vocational students. *Entrepreneurship Development Journal*, 22(1), 36-59. https://jed.ut.ac.ir/article_50796.html
- Chevalier, S., Calmé, I., Coillot, H., Le Rudulier, K., & Fouquereau, E. (2022). How can students' entrepreneurial intention be increased? The role of psychological capital, perceived learning from an entrepreneurship education program, emotions and their relationships. *Europe's journal of psychology*, 18(1), 84-97. <https://doi.org/10.5964/ejop.2889>
- Darbani, S. A., & Parsakia, K. (2023). Investigating the effectiveness of strength-based counseling on adolescent resilience. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS)*, 4(5), 169-175. <https://doi.org/10.61838/kman.jayps.4.5.16>
- Dragin, A. S., Mijatov, M. B., Munitlak Ivanović, O., Jovičić Vuković, A., Ivkov Džigurski, A., Košić, K., Nedeljković Knežević, M., Tomić, S., Stankov, U., Vujičić, M. D., Stojanović, V., Ivanović Bibić, L., Đerčan, B., & Stojiljković, A. (2022). Entrepreneurial intention of students (managers in training): Personal and family characteristics. *Sustainability*, 14(12), 7345. <https://doi.org/10.3390/su14127345>
- Duong, C. D., Nguyen, T. T. T., Le, T. L., Ngo, T. V. N., Nguyen, C. D., & Nguyen, T. D. (2024). A serial mediation model of entrepreneurial education and entrepreneurial intention: a social cognitive career theory approach. *International Journal of Innovation Science*, 16(1), 61-76. <https://doi.org/10.1108/IJIS-10-2022-0207>
- Elnadi, M., & Gheith, M. H. (2023). The role of individual characteristics in shaping digital entrepreneurial intention among university students: Evidence from Saudi Arabia.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافع وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.
پس از دادن آگاهی در مورد هدف پژوهش، نحوه اجرا، اصل رازداری، حق انتخاب برای همکاری و حق انصراف در حین پاسخ به گویه‌های پرسشنامه‌ها به شرکت کنندگان داده شد. همچنین، توضیح هدف پژوهش، دادن اطمینان از اینکه پاسخنامه آن‌ها به صورت گروهی تحلیل می‌شود از اصول اخلاقی رعایت شده در این پژوهش بود. لازم به ذکر است که کسب کد اخلاق به شماره ۱۴۰۳/۰۹/۲۴ IR.IAU.SRB.REC.۱۴۰۳.۳۸۵ در تاریخ ۱۴۰۳/۰۹/۲۴ از کارگروه/کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات از اصول اخلاقی رعایت شده در این پژوهش بوده است.

مشارکت نویسندگان

این مقاله مستخرج از رساله دکتری است. در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

- students' perspectives at the Faculty of Tourism, University of Science and Culture). *Tourism and Leisure Studies Journal*, 7(13), 51-65. https://tlj.usc.ac.ir/article_152298.html?lang=en
- Wu, L., Jiang, S., Wang, X., Yu, L., Wang, Y., & Pan, H. (2022). Entrepreneurship education and entrepreneurial intentions of college students: The mediating role of entrepreneurial self-efficacy and the moderating role of entrepreneurial competition experience. *Frontiers in psychology*, 13, 727826. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.727826>
- Yim, M. Y. C., Chu, S. C., & Sauer, P. L. (2017). Is augmented reality technology an effective tool for e-commerce? An interactivity and vividness perspective. *Journal of Interactive Marketing*, 39(1), 89-103. <https://doi.org/10.1016/j.intmar.2017.04.001>
- Yousaf, U., Ali, S. A., Ahmed, M., Usman, B., & Sameer, I. (2021). From entrepreneurial education to entrepreneurial intention: a sequential mediation of self-efficacy and entrepreneurial attitude. *International Journal of Innovation Science*, 13(3), 364-380. <https://doi.org/10.1108/IJIS-09-2020-0133>
- Thinking Skills and Creativity, 47, 101236. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101236>
- Farrokhi, E., & Sabzi, N. (2015). Happiness and perceived family communication patterns: The mediating role of psychological capital. *Developmental Psychology (Iranian Psychologists)*, 11(43), 313-323. <https://www.magiran.com/paper/1399050/happiness-and-perception-of-family-communication-pattern-the-mediating-role-of-psychological-capital?lang=en>
- Ferreira-Neto, M. N., de Carvalho Castro, J. L., de Sousa-Filho, J. M., & de Souza Lessa, B. (2023). The role of self-efficacy, entrepreneurial passion, and creativity in developing entrepreneurial intentions. *Frontiers in psychology*, 14, 1134618. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1134618>
- Jena, R. K. (2020). Measuring the impact of business management Student's attitude towards entrepreneurship education on entrepreneurial intention: A case study. *Computers in human Behavior*, 107, 106275. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106275>
- Khayru, R. K., Kabalmay, R. N. K., Amri, M. W., & Mardikaningsih, R. (2022). The Role of Psychological Capital and Entrepreneurship Education on Student Entrepreneurial Intention. *Studi Ilmu Sosial Indonesia Manajemen*, 2(1), 49-60.
- Madrid, H. P., Diaz, M. T., Leka, S., Leiva, P. I., & Barros, E. (2018). A finer grained approach to psychological capital and work performance. *Journal of Business and Psychology*, 33, 461-477. <https://doi.org/10.1007/s10869-017-9503-z>
- Marashian, F. S., & Safar Zadeh, S. (2013). The role of organizational learning and job motivation in predicting job self-efficacy and organizational entrepreneurship among staff at Islamic Azad University, Ahvaz branch. *Social Psychology Journal*, 1(29), 301-341. https://journals.iau.ir/article_530901.html?lang=en
- Maslakçı, A., Sesen, H., & Sürücü, L. (2021). Multiculturalism, positive psychological capital and students' entrepreneurial intentions. *Education + Training*, 63(4), 597-612. <https://doi.org/10.1108/ET-04-2020-0073>
- Moraes, G. H. S. M. D., Fischer, B. B., Guerrero, M., Rocha, A. K. L. D., & Schaeffer, P. R. (2021). An inquiry into the linkages between university ecosystem and students' entrepreneurial intention and self-efficacy. *Innovations in Education and Teaching International*, 60(1), 134-145. <https://doi.org/10.1080/14703297.2021.1969262>
- Neneh, B. N. (2022). Entrepreneurial passion and entrepreneurial intention: the role of social support and entrepreneurial self-efficacy. *Studies in Higher Education*, 47(3), 587-603. <https://doi.org/10.1080/03075079.2020.1770716>
- Overwien, A., Jahnke, L., & Leker, J. (2024). Can entrepreneurship education activities promote students' entrepreneurial intention? *The International Journal of Management Education*, 22(1), 100928. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100928>
- Saadati, N., & Parsakia, K. (2023). The Predictive Role of Parents' Marital Relationship Quality on The Adolescents' Psychological Capital. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies (JAYPS)*, 4(8), 139-146. <https://doi.org/10.61838/kman.jayps.4.8.16>
- Soofi, L., & Deylami, S. (2022). The role of entrepreneurship education, self-efficacy, and subjective norms on entrepreneurial intention in the tourism industry (Case study: